

Det Europæiske Hus

NYHEDSBREV

Nr. 8

15. november 1996

ADRESSER:

DANMARK:

Skyttemarksvej 13,
4700 Næstved.

Tlf. (+45) 55 77 47 27.

Fax (+45) 55 77 47 67.

Formand:

Alfred Dam,

Christiansvej 8,

2920 Charlottenlund.

Tlf. (+45) 39 63 43 28.

Fax. (+45) 39 63 43 15.

ALBANIEN:

Zyre e Projektit,

Shtepia Europiane,

The European House,

Post Box 1726,

Tirana.

Tlf. 355 422 5422.

Fax 355 426 2767.

RUMÆNIEN:

The European House,

Str. Înfratirii (Siloz),

BI O, SC 1, Et 2, Ap 5,

1100 Craiova.

Tlf./fax:

0040 51 14 55 05.

ET UDVIKLINGSPROJEKTS OMGIVELSER

Albanien er fortsat et meget forarmet land, og mange mennesker er blevet fattigere i de sidste 3-4 år på trods af den generelle økonomiske vækst i landet. Og netop for de mennesker, som projektet "Social and Psychiatric Rehabilitation Reform in Albania" arbejder med: sindslidende og handicappede og deres personale, er denne forarmelse blevet mere udtalt.

Det kan være svært for den almindelige albaner at se det vigtige i at skulle bruge kræfter og ressourcer på de psykisk syge og handicappede på hospitalerne, når han selv har store problemer med at skaffe sig det fornødne. Er man så øvrigt vænnet til at se disse mennesker som syge og 2. rangs, der bare skal opbevares mindst besværligt og væk fra alle andre, er det ikke lige til at ændre holdning.

Denne etiske konfrontation stiller store krav til de strategier, der bruges i et projekt, og til de fagfolk, der sendes ud. Udover faglig kunnen er situationsforståelse og forståelse for det etiske kaos i Albanien helt nødvendig.

I de fleste tilfælde har vores projekt i Albanien været mødt med positive reaktioner og vilje til samarbejde. Men traditionen og arven fra det tidligere system har naturligvis en stærk indflydelse på vilkårene for det administrative, faglige og holdningsmæssige arbejde.

Vores holdninger, kunnen og engagement er kun interessant, hvis vi i fællesskab med det albanske samfund kan finde fælles fodslag. Det er helt afgørende for de mennesker, der skal have glæde af projektet, at arbejdet relaterer sig til det samfund, de hidtidige patienter skal leve i.

Det Europæiske Hus må nødvendigvis arbejde ud fra dette etiske ståsted i alle vore gøremål - ikke kun i Albanien. Derfor vil vi i det kommende år forsøge sammen med medlemmerne at konkretisere nogle retningslinjer for, hvordan vi herudfra kan sætte skub i foreningens arbejde både i Danmark og andre steder. Heri ligger jo vores berettigelse som en humanitær forening.

Alfred Dam

Status over bygningsrenoveringer i Albanien

1. *Elbasan*

I begyndelsen af vinteren 95/96 afsluttede DEH istandsættelse af toiletter og bad i den ene fløj samt installation af vaskeri. De udførte arbejder blev støttet delvis ved EU-bevilling.

Hospitalet i Elbasan er i en meget dårlig forfatning og det var på dette hospital, der forrige efterår var et større antal dødsfald af kolera. Planen er at flytte et større antal patienter til Kruja (se nedenfor), men uanset den planlagte nednormering er der fortsat et meget stort behov for renovering af varmeanlæg, der er f.eks. ikke varmt vand. Men der er ikke økonomiske midler hertil, og DEH har netop modtaget afslag fra EU på en ansøgning. Det overvejes at benytte nogle af pengene fra DANIDA-bevillingen, men det vil betyde ret omfattende ændringer i hele projektet og i de aftaler, der iøvrigt er truffet med det albanske sundhedsministerium.

2. *Det psykiatriske hospital i Tirana.*

De større renoveringsarbejder (modtageafd., børnepsykiatrisk afd., kursusafd.m.v.) blev gennemført i vinteren 95/96. I 1966 er der udført arbejder vedrørende apotek og terapilokaler, medens vi har været nødt til at udsætte de øvrige renoveringsarbejder.

Caritas Italia har i foråret efter aftale på grundlag af EU-bevilling arbejdet med toiletter, vand og kloak system. Desværre med et så ringe resultat, at vand og kloakvand driver ned gennem bygningen og har medført store skader på det udførte renoveringsarbejde. Vi har derfor måttet udsætte de arbejder, der var forudsat udført i hovedbygningen i 1996.

Det hollandske Bloomendal Hospital gav i foråret tilsagn om at betale renovering af hovedbygningens 2. sal. Desværre har de imidlertid meddelt, at de alligevel ikke vil støtte med udførelsen af renoveringsarbejderne. De vil i stedet bruge deres penge til at lave kurser med hollandske undervisere.

3. *Montering af det psykiatriske hospital i Kruja*

Ca. 15 km sydøst for Tirana påbegyndte den daværende albanske regering for 15 år siden opførelse af et hospital. Dette er nu næste færdigbygget, og det

er meget gode bygninger. Beliggenheden er derimod mildest sagt meget problematisk, idet der skal passeres 7 km. bjergvej, som i regntiden alene kan passeres med 4-hjulstruktet køretøj. Der er gennem et stykke tid arbejdet med at få myndighederne til at udbedre vejen, hvilket er ret omkostningskrævende. I Sundhedsministeriet er man positive og mener at have en del af midlerne klar.

DEH vil derfor nu intensivere aktiviteten med at skulle montere dette hospital - som altså er en aldeles tom skal, hvorfor vi skal skaffe alt. Som nævnt under Elbasan er det imidlertid en opgave, der vil blive prioriteret højt. Det er simpelthen livsnødvendigt at få reduceret antallet af patienter i Elbasan. Myndighederne har ønsket at overføre 200 patienter til Kruja. Det er nu aftalt, at målet er 125 patienter.

4. *Child Development Center, Tirana.*

I foråret 1996 blev dette center åbnet. SOROS Foundation har sikret driften i de første år og har dækket hovedparten af ombygningen og monteringen. Resten er betalt af DEH's Danida-midler.

Centret er etableret som en selvejende institution. Samarbejdet med sundheds- og socialministeriet er for første gang blevet institutionaliseret ved deres deltagelse i bestyrelsen.

5. *Vila Dea.*

I nærheden af Child Development Center er det første bofællesskab oprettet i sommer. Bofællesskabet huser i alt 6 personer: Fire udviklingshæmmede unge (17-20 år) med store adfærdsmæssige og psykiske problemer fra det psykiatriske hospital i Elbasan, hvor de levede under aldeles utålelige vilkår, samt 2 beboere, der kommer fra hospitalet i Tirana. □

Vellykket Demokratifondskursus for rumænske administratorer og pædagoger.

I dagene 9.-19. oktober havde *Det Europæiske Hus* besøg af embedsmænd fra det rumænske undervisningsministerium, undervisningsinspektoratet i Dolj og 8 pædagoger fra børnehaver. I alt 15 personer.

Formålet med studiebesøget var primært at vise rumænske fagfolk, hvorledes førskoleområdet fungerer i Danmark, og hvad der er etableret i dette områdes almindelige foranstaltninger for at forebygge sociale, uddannelsesmæssige og psykiske problemer. Yderligere var formålet at give den ene af de to grupper, der udgjorde deltagerkredsen, mulighed for at få indtryk af folkeskolesystemet og erhvervsuddannelserne, specielt med hensyn til systemets muligheder for at sikre handicappede og andre udsatte gruppers integrering i det almindelige uddannelsessystem.

Programmet blev afviklet på den måde, at deltagerne om formiddagen blev delt i to grupper: En med 8 pædagoger, der uden tolkebistand opholdt sig i 7 børnehaver i Brøndby kommune, og en gruppe med administratorer fra Undervisningsministeriet i Bucharest og Dolj Amt samt repræsentanter fra rumænske NGO'er, der med tolk mødte forskellige dele af undervisningssystemet i Danmark. Eftermiddags- og aftenprogrammet var fælles. Dette var tilrettelæggelsesmæssigt vanskeligt (og medførte større transportkostninger end forudsat), men vekselvirkningen viste sig særdeles frugtbar, og var antagelig medvirkende til, at besøget kan betegnes som en succes, og til den gode atmosfære, besøget foregik i.

På trods af store sproglige vanskeligheder havde rumænske pædagoger ved evalueringen mange spændende iagttagelser om forskellen i børns måde at være sammen på og de voksnes relationer til børnene i Danmark og Rumænien. Den ofte store distance, der kan opleves mellem teori og praksis ved udenlandske besøg, blev nedbrudt. Naturligvis først og fremmest i pædagoggruppen, men med afsmittende virkning på hele delegationen.

En række fællesarrangementer blev gennemført i børnehavernes kommune (Brøndby), hvilket gav en sammenhængende forståelse af den politiske og administrative styring i en kommune. Demokratiets grundlæggende indflydelse blev således belyst gennem det niveau, hvor den danske borger møder det offentlige system. Samtidig med, at kommunens embedsmænd og øvrige ansatte gav instruktive redegørelser for deres faglige arbejde, blev opgavefordelingen mellem de tre politiske og administrative niveauer belyst.

En række besøg koncentrerede sig om personalets

indflydelse (samarbejdsudvalg, fagforeningernes rolle m.v.) samt bestræbelserne på at sikre forældre og andre borgere indflydelse. Netop disse spørgsmål interesserede delegationen meget og i forbindelse hermed blev der brugt en del tid på etiske spørgsmål som tavshedspligt, journalindsigt m.v..

Det rumænske undervisningsministeriums repræsentanter var meget interesseret i erhvervsområdet, pædagoguddannelse, voksenundervisningsområdet, incl. folkeoplysning samt biblioteksvæsenets organisation. Efter ønske fra ministeriets repræsentanter medførte dette forskellige suppleringer og ændringer af det på forhånd lagte program. Det rumænske undervisningsministerium gav flere gange udtryk for, at de kunne benytte indtryk og oplysninger ved forestående ændringer i deres system.

I forbindelse med enkelte af besøgene viste det sig, at værterne gennem længere tid havde arbejdet med forberedelse af projekter i Rumænien, men af forskellige grunde var forberedelserne strandet. Det rumænske undervisningsministerium gav de pågældende værter tilsagn om at være behjælpelig med kontakter til myndigheder og organisationer.

Det er et stort arbejde at gennemføre den slags besøg, men vi kan samtidig notere, at uden hjælp og imødekommenhed fra foreningens medlemmer og venner, ville det være uoverkommeligt. □

PHARE i Rumænien vil udvikle.

EU-PHARE Program i Rumænien: Social Service (SESAM), der har kontor i det rumænske arbejds- og socialministerium, har anmodet *Det Europæiske Hus* om at bistå med gennemførelse af et studieprogram i Danmark fra 16.- 24. november 1996 for en gruppe på 14 personer, der er sammensat af lederne fra forskellige udvalgte projekter og medlemmer fra ledelsen af programmet. Ledelsen har ansvaret for koordination og for finansieringen af EU-programmet.

Hovedformålet med SESAM-programmet er at give teknisk og økonomisk støtte til projekterne samt medvirke til udviklingen af socialpolitikken i Rumænien ved at tilrettelægge og ændre den sociale service, der tilbydes forskellige befolkningsgrupper.

Der skal gennemføres ca. 40 nyskabende projekter, som skal imødekomme lokale behov, og projekterne ønskes startet og gennemført ved samarbejde mellem repræsentanter fra lokale myndigheder og repræsentanter fra sociale og sundhedsmæssige institutioner, NGO'er, lokale kredse (kirker, skoler, erhvervsliv) og enkeltpersoner.

I forbindelse med programmets igangsættelse har man planlagt besøg i nogle EU-lande for at lære fra disse landes erfaringer. Gruppen har tidligere aflagt besøg i Spanien. Efter gruppens ønske er studiebesøget tilrettelagt dels i København, dels i provinsen (Sakskøbing i samarbejde med "Rastedhus"). Besøget indeholder møder, drøftelser og besøg, som belyser overordnede problematikker, det organisatoriske og det økonomiske system samt praktiske eksempler på udviklingsarbejde, hvorledes man søger at vurdere resultater af forsøgsarbejde m.v..

PHARE, Rumænien afholder de konkrete udgifter ved besøget i Danmark. □

Nyheder fra The European House, Craiova.

Er du interesseret i at høre nyt fra *The European House (TEH) i Craiova*? Hvis svaret er "ja", så læs videre her.

I starten af september købte hospitalet for "mindre handicap" i Craiova en ny minibuss gennem TEH's kontor for penge, doneret af Red Barnet i Danmark.

Et nyt projekt "Familiestøtte og integration af børn fra institutioner" er startet i august. Det løber i et år og styres af Arbejds- og Socialdirektoratet i Dolj. Pengene til projektet kommer fra Red Barnet i Danmark og "leveres" igennem TED.

Forskellige institutioner, social- og sundhedsskoler har været lykkelige modtagere af en transport med tøj, møbler, legetøj, rengørings- og kontormatiale m.m.m.. Transporten ankom fra Danmark med hjælp fra og ledsaget af Hanne Nielsson og Evy Rasmussen (studerende fra Haderslev Seminarium), og den blev tømt og fordelt. De to kommende socialpædagoger lavede desuden et kursus omkring forbedring af livskvalitet og opførelse for børn med særlige behov fra Calimnesti House. Børnene og personalet er alle meget glade for resultatet.

Else Karlsson og Lars Svendsen fra Bo og Naboskab Fakse Ladeplads var sammen med 2 beboere på besøg i 5 dage. De besøgte Hospitalet for "mindre handicap", Macedonski, Calimnesti House, Helios Foundation og "Lego"-huset. De udtalte begge stor tilfredshed med besøget, og vi ser frem til yderligere besøg fra vore danske venner.

Fra 9.-19. okt. var en gruppe på 14 personer fra Undervisningsministeriet, Undervisningsinspektoratet i Dolj, Udviklingscentret for Børns Personlighed, TEH samt 8 pædagoger fra forskellige børnehaver i Danmark på et besøg støttet af Demokratifonden. Hele gruppen var meget tilfreds med besøget.

Sonja og Jørgen Hansen samt Bente og Dennis Bruun fra Rumæniens Glemte Børn har besøgt TEH i en uge. De besøgte Børnehjemmet, Hospitalet for "mindre handicap", Macedonski, Døveskolen, "Lego"-huset og Helios Foundation. De rumænske børn Marian, Elena, Daniela og Jenica var meget glade for deres besøg, ligesom vi var det.

Mellem 26. okt. og 2. novbr. var en gruppe på 14 personer fra amtsrådet i Dolj, byrådet i Craiova, hospitalet for ældre i Craiova, arbejds- og socialdirektoratet i Dolj samt TEH på et Demokratifondsbesøg i Danmark. Programmet hed "Demokratisk integration", og det meste af besøget var henlagt til Lolland, hvor man var inkvarteret på "Rastedhus".

I slutningen af oktober havde vi - som hvert år siden 1991 - besøg i Craiova af George Woodworth fra Ellesmere Port & Neston, Romanian Appeal, England. De ledsagede en humanitær transport med især mad. Modtagerne var Helios Foundation, "Lego"-huset, Macedonski-børnehjemmet samt Døveskolen.

Flere nyheder næste måned fra Gabriel Vartepenu, TED, Craiova. □

Tak for gave til Gadebørnsklubben i Craiova

På Gadebørnsklubben i Craiova's vegne takker DEH Personaleudvalget i Rank Xeros A/S for en gave på kr. 4.000 til klubbens arbejde. □

Redaktion: Bodil Holvad, tlf./fax 54 85 95 99.